
Vychádza tretie DVD edície Slovenský film 70.rokov - Keby som mal pušku

Tretím slovenským filmom, ktorý prichádza na trh v podobe DVD z edície Slovenský film 70.rokov, je snímka režiséra Štefana Uhra *Keby som mal pušku*. Edícia, ktorú pripravili Slovenský filmový ústav a vydavateľstvo Petit Press, pozostáva z desiatich slovenských filmov, nakrútených v sedemdesiatych rokoch. DVD s jednotlivými filmami sa od 21. septembra predávajú v novinových stánkoch za 99 Sk. DVD s filmom *Keby som mal pušku* si záujemcovia budú môcť kúpiť v týždni od 5.10. do 12.10.2007.

Keby som mal pušku je tragikomický príbeh chlapcov, ktorí sa aj počas 2. svetovej vojny nezabúdajú hrať na vojakov, snívať o hrdinských činoch, špehovať dievčatá, vyťahovať sa pred kamarátmi a prikrášľovať svoje zážitky. S rovnakou detskou naivitou sa stavajú k vojnovým udalostiam i k bežným problémom života na dedine. Uhrov prvý „normalizačný“ film bol nakrútený v období „konsolidácie“ spoločnosti. Na dôležité pozície v štátnej kinematografii v tej dobe nastúpili spoľahlivé kádre, ktoré obmedzovali slobodnú tvorbu a pre režisérov predstavovali veľkú prekážku v umeleckom vývoji. *Keby som mal pušku* síce nedosahuje kvality Uhrových diel zo šesťdesiatych rokov, stále si však udržiava vysokú úroveň filmového rozprávania. Skutočnosť, že film režíroval práve on je tiež do značnej miery zapríčinená zmenou spoločenskej klímy. Scenár k filmu písal spolu s Milanom Ferkom pôvodne Elo Havetta. Scenár s podtitulom *Rozlišovanie* bol predložený na schválenie v polovici roku 1970. Nový riaditeľ Štúdia hraných filmov, Ján Bahna, realizáciu Havettovi neschválil a aj napriek nepísanému pravidlu ponúkol jeho scenár inému režisérovi. Štefan Uher po počiatočnom váhaní ponuku prijal. Predloha ho oslovila generačnou blízkosťou postáv, cez ktoré mohol vypovedať o svojom detstve prežitom na vidieku počas 2. svetovej vojny. Možno aj to je jeden z dôvodov prečo sa Uhrovi podarilo zobrazit' chlapčenský svet natoľko presvedčivo a s vtipným nadhľadom, ktorý znesie porovnanie s výbornou francúzskou filmovou klasikou Yvesa Roberta *Gombíková vojna*. V polovici 70. rokov nakrútil ešte pokračovanie pod názvom *Keby som mal dievča*. Scenár napísal Milan Ferko už bez cudzej pomoci, čo sa odrazilo na ideologickom vyznení príbehu.

Prácu s detskými hercami si Uher vyskúšal hneď pri svojom debute *My z 9.A*. Napriek tomu ho, ako spomína kameraman filmu Stanislav Szomolányi, neobišli počiatočné obavy: „S režisérom sme boli trochu nervózni, lebo herci boli v nebezpečnom veku – už to neboli deti, ale ani dospelí. To znamená, že sa už sami kontrolovali. Dôležité bolo dosiahnuť, aby sa vo filme zachovala ich spontánnosť, detstvo, aj keď už s rozumom starších ľudí. Myslím, že sa nám to nakoniec podarilo,“ dodal Uhrov blízky spolupracovník.

Režisér a scenárista Štefan Uher absolvoval réžiu na FAMU filmom *Cesta nad oblaky* (1955). Po škole pracoval v Štúdiu umeleckých dokumentárnych filmov v Bratislave, kde nakrútil dokumentárne filmy *Prvá brázda*, *Učiteľka*, *Stredoeurópsky pohár* (všetky 1955), *Tu kráčajú tragédie* (1957) a iné. Od roku 1960 bol režisérom Štúdia hraných filmov. Po dlhometrážnom debute, filme pre deti s detektívnou zápletkou *My z deviatej A* (1961), nadviazal spoluprácu so spisovateľom Alfonzom Bednárom a kameramanom Stanislavom Szomolányim. Jej výsledkom bol film *Slnko v sieti* (1962), zásadné dielo slovenskej kinematografie a československej novej vlny. Prináša nový spôsob rozprávania založeného na skladaní rozdrobeného príbehu s dôrazom na obrazové vyjadrenie. Spolupráca trojice Bednár-Uher-Szomolányi pokračovala aj ďalšími filmami *Organ* (1964), *Tri dcéry* (1967), *Génus* (1969), *Javor a Juliana* (1972), *Veľká noc a veľký deň* (1974), *Penelopa* (1977), *Kamarátky* (1979), ako aj štvordielnym televíznym seriálom *Moje kone vrané* (1980). „S Uhrom ma spájal dobrý

pociť, že rozumie kameramanskej práci. Naša spolupráca mala najväčšiu hodnotu v tom, že Uher videl mnoho vecí obrazovo. Kamere pripisoval vyššiu hodnotu, zaoberal sa kameramanom, tým, ako má film vyzerat'. Vždy rešpektoval názor kameramana a snažil sa ho pri nakrúcaní podporiť," povedal o vzájomnej spolupráci kameraman Stanislav Szomolányi. V šesťdesiatych rokoch Uher nakrútil i film podľa námetu a scenára Dominika Tatarku, *Panna zázračnica* (1966) inšpirovaný surrealizmom. V sedemdesiatych rokoch jeho tvorba nedosahovala úroveň jeho predchádzajúceho tvorivého obdobia; príčinou boli najmä normalizačné obmedzenia. Nový impulz priniesla Uherovi spolupráca so scenáristami debutujúcimi v osemdesiatych rokoch: *Kosenie Jastrabej lúky* (1981, Slavomír Rosenberg), *Pásla kone na betóne* (1982, Milka Zimková), *Šiesta veta* (1986, Zuzana Tatárová, Hana Cielová), *Správca skanzenu* (1988, Ondrej Šulaj). Za svoje filmy získal Uher viacero významných ocenení. Od roku 1983 pôsobil ako pedagóg na VŠMU. Po roku 1990 sa stal vedúcim Katedry filmovej a televíznej réžie na novozaloženej Filmovej a televíznej fakulte.

Réžia: Štefan Uher • Námet: Milan Ferko [kniha Keby som mal pušku] • Scenár: Milan Ferko • Kamera: Stanislav Szomolányi • Hudba: Ilja Zeljenka • Strih: Maximilián Remeň • Zvuk: Milan Némethy • Architekt: Anton Krajčovič • Návrhy kostýmov: Jozef Baláž • Vedúci výroby: Ján Svikruha • Hrajú: Marián Bernát [Vlado Magdolen, nahovoril Juraj Predmerský], Jozef Gráf [Viktor, Vladov kamarát], Daniel Lapuník [Badžo, Vladov kamarát], Brigita Hausnerová [Milka], Emília Došeková [Magdolenová], Hana Grissová [Amerikánka], Ľudovít Reiter [Amerikán], Tomáš Žilinčík [Henrych], Michal Monček [kaplan], Igor Hrabinský [Rus], Anton Šulík [Vladov strýko], Ľudovít Kroner [Magdolen], Katarína Marečková [Vladova babka, nahovorila Vilma Jamnická], Mária Hojerová [Maryša Kynťoška], Xénia Gracová [strýkova snúbenica], Emília Furinová [Štefina], Rozália Tomčíková [Hanička Magdolenová] Ján Kroner [Badžiak], Karol Kuniak [Grečmer], Brigita Bobulová [vdova, nahovorila Hana Slivková], Adam Hersi Giama [parašutista], Vilma Jamnická [židovka Marina], Ľudovít Konček [hudobník], Michal Konček [hudobník] • Exteriéry: Papradno, Jasenica, Veľké Rovné – okolie, Manínska úžina, Plavecký Mikuláš • Farba: čiernobiely • Minutáž: 87 min. • Distribučná premiéra: 5. 11. 1971

Edícia Slovenský film 70. rokov je nielen výberom desiatich titulov, ktoré v čase svojho vzniku zaznamenali divácky úspech ale zároveň reprezentujú to najzaujímavejšie, čo v danom období v slovenskej kinematografii vzniklo. V edícii Slovenský film 70. rokov vychádza desať filmov na DVD nosičoch. Každé DVD bude obsahovať okrem filmu aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogaléria. Titulky a menu sú slovenské a anglické. Kolekcia slovenských filmov 70. rokov je obohatená o významnú novinku – časopis, s ktorým sa jednotlivé DVD budú predávať. Časopis ilustruje dobu prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu, či výňatkov z dobovej tlače. DVD edíciu finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR.

DVD tituly vychádzajú v nasledovných termínoch:

Medená veža: 21. september 2007
Orlie pierko: 28. september 2007
Keby som mal pušku: 5. október 2007
Ľalie poľné: 12. október 2007
Pacho, hybský zbojník: 19. október 2007
Červené víno I-II: 26. október 2007
Ružové sny: 2 november 2007
Víťaz: 9. november 2007
A pobežím až na kraj sveta: 16. november 2007
Postav dom, zasad' strom: 23. november 2007

Viac informácií o DVD tituloch edície Slovenský film 70. rokov nájdete na www.sfu.sk

kontakt: Katarína Lednická, tel.: +421 907 723 971, +421 2 57 10 15 26, fax: 52 73 32 14, e-mail: lednicka@sfu.sk